

SĂMĂNĂTORUL

Redactor responsabil:

Dr. IOAN LUCA

Redacția: Piața Reg. Ferdinand.

Administrația: Str. Gh. Coșbuc, 34.

FOAIE CULTURALĂ-POLITICĂ

Apare la 5, 15 și 25 a fiecărei luni

sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe anul întreg 120 Lei

Pe jumătate an 60 Lei

Pe trei luni 30 Lei

Răscoalele țărănești.

În luna trecută s'a împlinit douăzeci de ani dela răscoalele țărănești din vechiul regat. Douăzeci de ani s'au scurs din primăvara anului 1907, când țărănimea vechiului regat s'a ridicat, dela un capet la altul al țării, ca să-și facă ea însași dreptatea, pe care cu atâta reavoință i-au tăgăduit-o stăpânii și arendașii fără suflet. Zeci de ani țărănimea a cerut mereu, a așteptat cu răbdare să i-se îmbunătățească baremi cât de cât soarta mizerabilă de care avea parte. Zadarnică fu, însă, toată răbdarea și așteptarea de mai bine a bieteii țărăniimi clăcașe! Lăcomia arendașilor-venetici pri-pășii pe pământul bogat al țării românești nu voia să știe de năcăzurile și foamea bietului țaran. Cu frumosul și pe calea bunei înțelegeri nu s'a putut ajunge la nici o îndreptare.

Ce era să se întâmple atunci? Mulți dintre cei stăpâni și arendași nemiloși nu și-au dat seama de potopul ce se va deslănțui. Nu și-au dat seamă de aceea, că omul împins la desnădejde își pierde dreapta judecată și din frământarea sa sufletească și durerea trupească isvoresc fapte aspre.

Bietul țaran era atât de năcăjit, sărac lipsit pământului și, deci, îndobitocit, încât nu mai

simția nicio bucurie în viață. Partea lui era numai suferința, munca grea și istovitoare, pentru pun-ga arendașului strein, lacom și lipsit de suflet. În sufletele acestor oameni năcăjiți clocotea ceva. Nu mai puteau trăi ca vitele. Cuțitul suferințelor nemărginite le-a ajuns la os. Flamânzi și goi, — cum zice poetul țărănimei — fără adăpost, cum erau cei mai mulți, li-s'au pus pe umeri poveri grele și-au fost ca niște câini. Și, când n'au mai putut răbda, s'au răsculat ca să-și facă ei însiși dreptate.

Mulți au fost cărturarii, cari le-au tocat mereu la urechi, arendașilor și stăpânilor moșilor în-tinse, să grijească ce fac, căci împing țărănimea la răscoală prin purtarea lor. Cărturarii n'au fost ascultați din partea arendașilor și, astfel, într'o bună zi pârjolul revoluției a început să se întindă peste întreg pământul țării românești.

În scurt timp răscoala a fost, însă, potolită, tunuri și puști s'au îndreptat împotriva răsculaților și, mii, zeci de mii, din șirul lor, au fost uciși și îngropați în pământul stropit cu sudoarea feței lor și îngrașat cu roșul sângelui nevino-vat. I-a înghițit pământul din care abia puteau stoarce o coaje de mălai pentru ei, dând, însă, totul pentru alții.

Omul, silit să munciască pentru a putea trăi, a căutat dela început să-și facă munca mai plăcută, mai rodnică și mai ușoară, organizându-o.

La aceasta a ajuns pe trei căi:

prin **invenții** — născocind scule nouă, căi și mijloace nouă, pentru a-și îmbunătăți viața;

prin **diviziunea muncii** — împărțindu-și munca, întâiu cu soția sa, apoi cu cealalți membri ai familiei și ai societății omenești, căutând fiecare munca potrivita însușirilor sale;

prin **asociație** — întovărășindu-se cu alții pentru a lucra împreună, sporindu-și astfel puterile de muncă.

Prin aceasta munca a ajuns să fie organizată, adică gândită, făcută după un anumit program și cu o anumită țintă. Osteneala omului a scăzut, roadele muncii i-au crescut și i-a rămas timp mai mult pentru a-și înălța și sufletul.

Organizarea muncii agrare, care este „cheia rezolvirii chestiunii agrare“, privește:

Așa a fost anul 1907. Grozav! Mult rău face întunecimea minții și deoparte și de alta.

Cu chin și vai s'a dat țărani-lor pământ după războiu. Astăzi, în mare parte, țăraniii sunt stăpâni pe pământ. Stăpânirea aceasta trebuie să se mai desăvârșească unde nu s'a lucrat cum se cade.

Cu gândul la 1907 să-și rupă fiecare câteva minute și să se gândească bine la ce s'a întâmp-lat atunci. Multe îi vor defila în-aimea ochilor sufletești și nu va fi fără folos pentru zilele de azi.

Mișcarea în politica țării.

S'a știut și se știe că guver-nul Averescu stă sub oblăduirea partidului liberal cu ajutorul că-ruia a ajuns la cârma țării, cu toate că marea majoritate a po-popului și-a pus nădejdea pentru îmbunătățirea stării într'un viitor guvern național-țărănesc. Prea bine se cunoaște trădarea dlui Goldiș și tovarăși, cari s'au rupt din sânul partidului național pen-tru ca să treacă puntea la friptura întinsă de dl general Averescu. Soartea acestor oameni politici s'a arătat în cele din urmă pentru că dnii Goldiș și Lupaș au fost siliți să se înscrie de voie de nevoie în partidul poporului iar Lăpădatu — a fost lăpădat din guvern pen-

trucă n'a voit să facă asemenea tovarășilor sei între friptură.

Acuma se țes mrejele din toate părțile pentruca să-i ademească pe conducătorii parti-dului național-țărănesc, să între cumva în legătură cu una dintre partidele cealalte, căci dușmănii noștri așa chibzuiesc, că în forma aceasta ar slăbi dragostea țării față de partidul național-țărănesc. Astfel dl general Averescu se spu-ne că ar fi făcut propuneri pentru înfăptuirea unui guvern împreună cu național-țărăniștii în care cei din urmă să aibă cinci ministere, iar de altă parte partidul liberal a început un alt cântec de mierlă, că anume să se facă un guvern de concentrare, în care să se unească toate partidele și anumè cel liberal, cel averescan și cel național-țărănesc.

Stau și întâlnit dnii Averescu cu dl Brătianu și-au ținut sfat mare, cum să poată apuca la lu-mină, — pentruca vezi doamne partidul național-țărănesc, care s'a pus în slujba democrației, este cel mai temut vrăjmaș al lor. Vor fi oamenii noștri de seamă la bună pază, când vor cumpăni chemările dulcegi ale averescani-lor și liberalilor și vor ști să ră-spundă în hotărîrea lor, că drep-turile și aspirațiunile democrației nu pot fi puse la târguială, și oricare ar fi guvernul în care ar intra, vor ști să apere bunul nostru cel mai scump, dreptatea.

„Asociațiile țărănești“ de N. Ghiulea.

O carte binevenită, care aruncă o nouă rază de lumină asupra chestiunii agrare dela noi.

Scrisă de distinsul profesor uni-versitar din Cluj, dl N. Ghiulea, un a-dânc cunoscător al problemelor sociale și economice ce frământă astăzi lumea, ea se ocupă de modul cum ar trebui organizată munca agrară la noi, pen-tru-ca mica proprietate agricolă să dea în-destularea cea mai mare celor ce o de-ji și să fie un mijloc de înaltă pro-pășire a acestei țări.

Pornind dela o expunere scurtă și concisă a principiilor unei organizațiuni științifice a muncii agrare, d-sa găsește cel mai bun mijloc pentru înfăptuirea unei astfel de organizațiuni a micii proprietăți în **asociațiile țărănești**, ale căror forme, istoric și rezultate ni le descrie.

natura — pământul, îmbunătățirea lui prin îngrășăminte, prin plantații; semințele de semănat, alegerea lor, ca să fie curate, frumoase și bune, potri-vite ținutului; cultivarea plantelor cu cea mai mare valoare în negoț; o mai științifică lucrare a pământului, învățată în școale de agricultură;

capitalul — uneltele, vitele, acare-turile și creditul agriculturului. O bună lucrare a pământului cere unelte bune, mașini, vite sănătoase — de soi —, acareturi încăpătoare pentru a adăposti pe muncitor, animalele sale, uneltele și produsele sale. Și, fiindcă deodată îi lipsesc mijloacele pentru a-și procura toate acestea, are lipsă de credit, de împrumuturi care să nu-l apese prea tare;

munca — un program trebuie să-i stea la temelie. Scopul muncii este câștigul; acesta va fi mai mare dacă munca e făcută cu plan, astfel ca spe-sele să fie cât mai mici, producția cât mai mare și de cea mai bună calitate; **asigurările** — contra grindinei, focului, boalei. Fără asigurări, agricul-

torul este totdeauna amenințat să ajungă pe drumuri, căci e destul să bată odată grindina și roada unei an de muncă pierde; e destul o scânție și acareturile sale — făcute mai des din lemn — se prefac în cenușă; o boală îi poate secera toate vitele și rămâne avizat numai la munca palmelor sale;

concentrarea producției — în întreprinderi mari, care să cultive în-tinderi până la 500 ha. În aceste se va putea lucra cu cele mai bune unelte, mașini, vite, munca va putea fi împăr-țită mai cu folos, va putea fi făcută mai bine, cu cheltueli mai mici, vân-zarea produselor va putea fi făcută în mai bune împrejurări.

Se vorbește mult de relele ce ar fi avut ca urmare reforma agrară. A scăzut producția, calitatea produselor a devenit mai slabă, nu mai putem ex-porta și prețul banului nostru a scăzut. Vom vedea în numărul viitor ce răspun-de de acestea dl prof. N. Ghiulea.

N. P.

Către cititori!

Din nou Vă rugăm, iubii cititori, să ne dați o mână de ajutor. Ajutorul ce ni-l puteți da, stă în plata abonamentului la foaie. De nenumărate ori v-am cerut acest mic ajutor, dar foarte puțini și-au plecat urechea să ne asculte. Știm, că cei mai mulți nu ne trimit banii, deoarece numai foarte rar vin pe la Reghin.

Tocmai aceasta ne îndeamnă să alegem altă cale pentru incasarea abonamentelor. Anume: vom trimite câte unui prieten de-al nostru, cărturar sau țaran, din fiecare comună, câte o listă cu numele acelor cari încă n'au plătit. Pe aceștia îi vom ruga să ne incaseze banii.

Rugăm cu toată stăruință pe frații țărani să facă bine să plătească banii acelor cari se vor înfățișa cu lista. Foaia noastră luptă pentru binele țărânilor și, deci, frații țărani să-și țină de datorie să ne dea ajutor, plătindu-și datoria la foaie.

Știri mărunte.

Proximul număr al „Sămănătorului“ va apărea în 4 pag. la 21 April a. c.

† Iuliu Coroianu. La 29 Martie a. c. a încetat din viață, la Cojocna, Iuliu Coroianu, una din cele mai frumoase figuri politice ale Ardealului.

Iuliu Coroianu a jucat un frumos rol în viața politică a Ardealului din timpul stăpânirii ungurești. Când cu procesul Memorandului a avut o ținută curajoasă, ceace i-a atras temnița din Seghedin pe timp de 3 ani.

În Iuliu Coroianu dl Iuliu Maniu, președintele partidului național-țărănesc, pierde pe unchiul său.

Somnul veșnic să-i fie ușor și țărâna binecuvântată.

† Irina Cadar, simpatica soție a dlui Andrei Cadar din Stânceni, s'a stins în ziua de 1 April a. c. în etate de 53 ani. În mormântare a avut loc Duminecă în 3 crt. în Stânceni.

Dumnezeu s-o odihnească.

† C. Sandu-Aldea. Către sfârșitul unei trecute a murit, la București, scriitorul C. Sandu-Aldea, unul dintre cei mai buni scriitori ai Românilor.

C. S. Aldea a scris multe de toate despre plugărie și despre viața țăranilor noștri, pe cari i-a iubit foarte mult. A fost un om de-o rară bunătate și omenie. — Bunul Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Foc! În zorile zilei de 30 Martie a. c. s'a iscat un mare foc la casa locuitorului Firtus Geza, croitor din Reghin-sat, iar în urma puternicului vânt

din dimineața aceia, flăcările au cuprins și edificiile economice și apoi casa din nemijlocită apropiere a părintelui Alex. Borda, cari toate au ars până în temelii, putându-se mântui abea o parte din mobilier. Pagubele sunt foarte mari și se cifrează la peste 1 milion Lei.

Concert. Muzica regimentului 83 Inf. din Cluj va da un mare concert în sala hotelului orașenesc în ziua de Sâmbătă, 9 I. c., cu un foarte bogat și interesant program. Facem un apel călduros la toți românii din Reghin și jur pentruca să ia parte în număr cât mai mare. Prețurile sunt foarte moderate, iar bilete să vând deja de pe acum la Librăria nouă.

Șezătoare culturală la Reghin. A doua zi de Paști cercul studenților universitari „Câmpia și Mureșul“ va aranja, în Reghin, o șezătoare culturală urmată de dans. Publicul românesc din Reghin și jur a privit, totdeauna, cu multă bucurie manifestările culturale ale tinerimei universitare și sperăm, că și de astă dată cercul stud. univ. se va bucura de tot sprijinul moral și material.

Boala M. Sale Regelui. În numărul trecut al foii noastre am scris despre apropiata plecare a M. Sale Regelui în Italia, ca să-și vadă de sănătate. Gazetele din zilele din urmă ne-au adus vestea rea, că M. S. nu mai poate pleca în Italia, deoarece s'a îmbolnăvit rău de tot și astfel trebuie să rămâie în țară.

Vestea aceasta a umplut de durere inimile tuturor cetățenilor. În aceste ciasuri, când sănătatea scumpului nostru Rege este, din nou, șovăitoare, din sufletul tuturor cetățenilor izbucnește un singur strigăt: Trăiască Regele!

Liga culturală de sub prezidenția învățatului profesor Nicolae Iorga, după informațiunile ce le avem, își va ține congresul din acest an cătră sfârșitul unei viitoare în Tg. Mureș, în vederea cărui eveniment să fac mari pregătiri.

Politice. Luniă trecută Comitetul județean al partidului național-țărănesc a ținut o consfătuire, la care s'a hotărât să se convoce adunarea generală a partidului național-țărănesc din județul Mureș pe ziua de 19 Maiu 1927, ora 11 a. m., la Tg. Mureș. Rugăm pe toți membrii partidului să-și țină de datorie să ia parte la adunare. Foarte probabil, că va lua parte și dl Dr. Al. Vaida-Voevod.

DI general Averescu și-a retras pâră. În 1923 dl general Averescu a pârât pe dl Alexandru Vaida, la Judecătoria din Reghin, pentrucă dl Vaida a spus la adunarea din Deda, că în anul 1907 (când cu răscoalele țărănești din vechiul regat) dl general Averescu ar fi dat poruncă să se împuște țăranii. Dl general Averescu s'a simțit vătămat prin aceste vorbe ale dlui Vaida și l-a pârât. De-atunci a trecut multă vreme și dl general s'a gândit să nu mai umble pe la judecăți. Deaceea a declarat în casa țării, că-și retrage pâră.

Parlamentul se închide la 15 Aprilie și nu se va mai deschide până la toamnă.

În Germania au fost judecați la moarte trei ofițeri dați în judecată pentru tradare de patrie.

Poșta redacției:

D-lui V. Boeriu, Reghin: Poate voiți vre-o rectificare? Suntem curioși. Dealfel Vă poftim la cele legale.

Publicațiune de vânzare.

În conformitate cu Încheierea Tribunalului Mureș S. II. Fal. No. 592/927 să aduce la cunoștința publică, că să vor vinde prin licitație publică în ziua **Joi, 14 Aprilie 1927, ora 2 p. m.** mărfuri de coloniale și alte lucruri mobile aflate la magazinul falimentului Iosif Krausz din Reghin, Strada Cuza Voda (fostă a Berăriei) No. 2 casele Weber, în prezența noastră și a dlui notar public și anume:

1. Un azin cu hamuri, un cărucior și o săniuță;
2. 9 borcane cu pești conservați „muscani“;
3. 21½ kg smochine;
4. 8 kg cu 32 cutii unt de cocos pentru gătit;
5. 50 cutii biscuite diverse;
6. 52 cutii bomboane diverse;
7. 20 cutii ciocolate diferite.

Informații să pot lua la subscrisul curator de massă.

Reghin la 6 Aprilie 1927.

G. E. Rangli,
curator de massă.

No. G. 13625 exec. 1925.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portărel prin aceasta publică că în baza deciziei No. 12551—1925, a Judecătoria mixte din Reghin în fav. execv. Banca Ardeleana și Cassa de Econ. S. A. reprez. prin adv. Dr. Iuliu Vékony pentru incasarea creanței de Lei 25000 și accesor. se fixează termen de licitație pe ziua 20 Aprilie 1927 orele 3 p. m. la fața locului în Periş unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară: obiecte în valoare de 7000 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Reghin, la 12 Martie 1927.

A. Vespremeanu,
delegat judecătoresc.

No. G. 349/27 port.

Publicație de licitație.

Subsemnatul portărel aduc ia cunoștință publică, că în baza deciziei No. G. 1170-26 și No. G. II. 349/27 a Judecăt. rurale din Tulgheș în favorul reclamant. Văd. Katz Iosif reprez. prin avocatul Dr. V. Klein pentru incasarea creanței de Lei 7376 și accesorii se fixează termen de licitație pe ziua de 13 Aprilie 1927 ora 3 p. m. la fața locului domic. debitorului Zeilig Rahmuth, unde se vor vinde prin licitație publică judiciară mobilier de casă și 3 m³ scânduri de brad în valoare de 6700 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare. Pretențiunea care e de încasat, face 7376 Lei capital, dobânzile, cu 12% socotind din 1 Ianuarie 1926, iar speșele până acum stabilite de 1856 Lei 50 bani.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora, în senzul art. LX.: 1881, § 192.

Tulgheș, la 23 Martie 1927.

Nicolae Ghilțu, portărel.

SIRPINOLUL SIRPINOLUL SIRPINOLUL

este cel mai bun medicament în contra boalelor de plămâni, așa ca tusa, tusa convulsivă (măgărească), asthmă și pentru tuberculozi. — Se află la

Farmacia V. MERA
REGHINUL-SĂSESC

No. 13—1927 port.

Publicație de licitație

Subsemnatul portărel prin aceasta publică că în baza deciziei No. 2727/1926 și No. G 5864/926 a Judecăt. mixte din Gheorgheni în fav. reclam. Kocsis Carol din Iernuțeni, repr. prin avocat Dr. Ioan Korondy din Reghin pentru incasarea creanței de Lei 1760 și acces. se fixează termen de licitație pe 30 Aprilie 1927 la orele 12 a. m. în com. Ditrău la locușța urmăritului unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară: 50 maje fân, 50 maje otavă în valoare de 6800 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare. Pretențiunea care e de încasat, face 1760 Lei capital, dobânzile cu 10% socotind din 24 Iunie 1926, iar speșele până acum stabilite de 1736 Lei 50 bani.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora, în senzul art. LX.: 1881, § 192.

Gheorgheni, la 24 Martie 1927.

V. Lőrincz, portărel.

No. G. 507/3-1926 port.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portărel aduc la cunoștință publică că în baza deciziei No. 7225/2-925 a Judec. mixte din Miercurea-Ciuc și No. G. II. 5631-926 a Judecătoria mixte din Gheorgheni în favorul reclamantului Dr. Leopold Török avocat din Miercurea-Ciuc pentru incasarea capitalului de Lei 3000 și acces. se fixează termen de licitație pe ziua de 15 Aprilie 1927, ora 3 p. m. la fața locului în comuna Ditrău la casa urmăritului unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară diferite mobile în valoare de 3200 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare. Pretențiunea care e de încasat, face 3000 Lei — bani capital, dobânzile cu 12% socotind din 12 Aug. 1925, iar speșele până acum stabilite de 1819 Lei 25 bani.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora, în senzul art. LX.: 1881, § 192.

Tulgheș, la 20 Martie 1927.

V. Lőrincz, portărel.

Cele mai bune, solide și eficiente cizme și ghețe se află la
Grigore Moldovan
cizmar
REGHIN, Str. Eminescu No. 1
Cumpărați și vă convingeți.

Cereti

VINUL de CHINA
FERUGINOS

Cel mai bun leac pentru cei slăbiți și fără poftă de mâncare. Prep. farm. NEAGOS — Tg. Mureș —

Se poate comanda direct. Depozitul la
Farmacia V. MERA

Cărți de lucru

pentru lucrătorii calificați și muncitorii din fabrici — cu extrasul din legea referitoare la industria și meseri, se găsesc de vânzare la

Libr. Noua Reghin.